

טיוטת-חוק חינוך לתזונה נכונה ופיקוח על איכות המזון במוסדות החינוך, התשע"ב-2012

- הסמכת ועדת השרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם ,

- א. לאשר עקרונית את טיוטת-חוק חינוך לתזונה נכונה ופיקוח על איכות המזון במוסדות החינוך, התשע"ב-2012, המצ"ב.
- ב. להסמיק את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר, על דעת הממשלה, את נוסחה הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) בתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להקדים את הדיון בהצעת החוק.

דברי הסבר

רקע כללי

מטרת החוק המוצע לקדם מדיניות מניעה לגורמי הסיכון המרכזיים לתחלואה ולתמותה בישראל אשר נובעים מתזונה בלתי נכונה והעדר פעילות גופנית בקרב תלמידים (ומורים) במסגרת מוסד החינוך. החוק מבקש לקדם זאת באמצעות אספקת מזון וקידום צריכת מזון בבית הספר על פי המלצות תזונתיות מקצועיות ובכך להביא לשיפור אורחות חיים בדגש על תזונה נכונה ע"י יצירת סביבה מתאימה המאפשרת שיפור באורחות החיים ובכלל זה אוכלוסיית המוסד החינוכי.

החוק המוצע קובע ששר החינוך יקבע כללים בתקנות, בהתייעצות עם שר הבריאות באשר לאספקת מזון מרוכזת ומאורגנת בתחומי מוסדות חינוך. כאשר הכללים יקבעו את הרכב המזון וערכו התזונתי, בהתחשב בסוג בית הספר, בצורכי התלמידים, וגילם של התלמידים. לצורך כך גם יתוקן חוק ארוחה יומית לתלמיד, התשס"ה-2005.

החוק מורה שהכללים שקבע השר יובאו לידיעת ההורים והתלמידים על ידי מנהל המוסד החינוכי בדרך שקבע השר.

כמו כן יהיה חיוב בפרסום הרכב המזון וערכו התזונתי של המזון שנמכר או מסופק על ידו. בנוסף, החוק קובע הוראות לגבי הטלת אמצעי אכיפה מינהליים על מי שאינו מקיים את הוראות חוק זה.

נתונים תומכי החלטה ומידע מחקרי

לא רלבנטי.

היבטים ביצועיים

לא רלבנטי

השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה ועל התקן המינהלי במשרדי הממשלה

בחוק מוצע למנות ממונה ומפקחים לצורך אכיפת החוק, כן עוסק החוק בפיקוח והליכים של עיצומים כספיים. יישום הוראות אלה, יבוצע במסגרת יחידה המוקמת בימים אלה במשרד החינוך שתכלול בין היתר מפקחים שהוכשרו לכך. בנוסף יתווספו משפטנים שיטפלו בהליכים שקשורים בעיצומים הכספיים. העלויות שידרשו לצורך יישום החוק הן נגזרת ישירה מתוספת כוח האדם שתידרש כאמור לעיל.

השפעות אפשריות להחלטה (כלכלה, חברה, סביבה וממשל)

קידום תזונה נכונה בקרב תלמידים והוריהם באמצעות אספקת מזון אספקת מזון וקידום צריכת מזון בבית הספר על פי המלצות תזונתיות מקצועיות.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

משרד הבריאות תומך בהצעת החוק.

חלופות להצעת ההחלטה

אין.

הזיקה שבין ההצעה לבין יעדי הממשלה

ההצעה עומדת בזיקה עם מדיניות הממשלה לחינוך וקידום בריאות הציבור.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

בסעיף 8 להחלטת ממשלה מס' 3921, מיום 8.12.11, "תוכנית לאומית לקידום אורח חיים פעיל ובריא", הוטל על משרד החינוך לנקוט בצעדים להגבלת מכירת מזון בעל ערך תזונתי נמוך במכונות ממכר ובקפיטריות של בתי ספר ומוסדות חינוך.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

היועצת המשפטית של משרד החינוך מאשרת כי אין מניעה משפטית הן לקידומה של החלטת הממשלה לקידומה הדחוף של הצעת החוק, הן לעניין תוכנה ונוסחה של הצעת החוק הממשלתית. ראה חוות דעת משפטית המצ"ב.

מוגש על-ידי שר החינוך

כ"ח בתמוז התשע"ב
18 ביולי 2012

מדינת ישראל

משרד החינוך

היועצת המשפטית

ירושלים, כ"ז בתמוז תשע"ב

17 יולי, 2012

אל: מזכירות הממשלה

הנדון: הצעת מחליטים חוק חינוך לתזונה נכונה ופיקוח על איכות המזון במוסדות החינוך, התשע"ב - 2012

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

מטרת החוק המציע לקדם מדיניות מניעה לגורמי הסיכון המרכזיים לתחלואה ולתמותה בישראל שנובעים מתזונה בלתי נכונה והעדר פעילות גופנית בקרב תלמידים (ומורים) במסגרת מוסד החינוך. זאת באמצעות אספקת מזון וקידום צריכת מזון בבית הספר על פי המלצות תזונתיות מקצועיות ובכך להביא לשיפור אורחות חיים בדגש על תזונה נכונה ע"י יצירת סביבה מתאימה המאפשרת שיפור באורחות החיים ובכלל זה אוכלוסיית המוסד החינוכי.

החוק המוצע קובע ששר החינוך יקבע כללים ותקנות, בהתייעצות עם שר הבריאות באשר לאספקת מזון מרוכזת ומאורגנת בתחומי מוסדות חינוך. כאשר הכללים יקבעו את הרכב המזון וערכו התזונתי, בהתחשב בסוג בית הספר, בצורכי התלמידים, וגילם של התלמידים. לצורך כך גם יתוקן חוק ארוחה יומית לתלמיד, התשס"ה-2005.

החוק מורה שהכללים שקבע השר יובאו לידיעת ההורים והתלמידים על ידי מנהל המוסד החינוכי בדרך שקבע השר. כמו כן יהיה חיוב בפרסום הרכב המזון וערכו התזונתי של המזון שנמכר או מסופק על ידו. בנוסף החוק קובע הוראות לגבי הטלת אמצעי אכיפה מינהליים על מי שאינו מקיים הוראות חוק זה.

בכדי לאפשר הכנה נאותה של בתי הספר בנושא הצעת החוק ומשום שהכנסת נמצאת בסוף מושב הקיץ, ישנה דחיפות לקידומה של הצעת החוק, מוצע על כן לאשר את החלטת הממשלה המציינת ולהסמיך את ועדת שרים לענייני חקיקה לאשר את טיוטת החוק על דעת הממשלה ולבקש לפטור אותה מחובת הנחה בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, אשר קובע כי ועדת הכנסת רשאית להחליט על קיצור תקופת ההנחה של הצעת חוק לפי פניה של הממשלה באמצעות מזכיר הממשלה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם: אין

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:
משרד הבריאות תומך.

עמדת היועצת המשפטית של משרד החינוך:

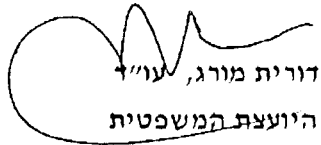
מדינת ישראל

משרד החינוך

היועצת המשפטית

היועצת המשפטית של משרד החינוך מאשרת כי אין מניעה משפטית הן לקידומה של החלטת הממשלה לקידומה הדחוף של הצעת החוק, הן לעניין תוכנה ונוסחה של הצעת החוק הממשלתית.

בברכה,

דורית מורג, עו"ד
היועצת המשפטית

העתק:

חה"כ גדעון סער, שר החינוך

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע:

חוק חינוך לתזונה נכונה ופיקוח על איכות המזון במוסדות החינוך, התשע"ב-2012.

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו:

בין גורמי הסיכון המרכזיים לתחלואה ולתמותה בישראל נמנים תזונה בלתי נכונה והעדר פעילות גופנית. אלה גורמים להשמנה, למחלות לב וכלי דם ולמחלות נוספות הגובות מחיר בריאותי וכלכלי כבד. כדי להתמודד עם הבעיה יש ליישם מדיניות מניעה בקרב תלמידים (ומורים) במסגרת מוסדות החינוך, אשר מהווה סוכן משמעותי וחשוב לתלמידים והוריהם, באמצעות שיפור אורחות חיים בדגש על תזונה נכונה ע"י יצירת סביבה מתאימה המאפשרת שיפור באורחות החיים ובכלל זה אוכלוסיית המוסד החינוכי. חקיקת חוק, יבטיח אספקת מזון וקידום צריכת מזון בבית הספר על פי המלצות תזונתיות מקצועיות.

ג. עיקרי החוק המוצע:

החוק קובע ששר החינוך יקבע כללים בתקנות, בהתייעצות עם שר הבריאות באשר לאספקת מזון מרוכזת ומאורגנת בתחומי מוסדות חינוך. כאשר כללים יקבעו את הרכב המזון וערכו התזונתי שיסופק בבית הספר, בהתחשב בסוג בית הספר, בצורכי התלמידים, וגילם של התלמידים. לצורך כך גם יתוקן חוק ארוחה יומית לתלמיד, התשס"ה-2005. החוק מורה שהכללים שקבע השר יובאו לידיעת ההורים והתלמידים על ידי מנהל המוסד החינוכי בדרך שקבע השר. בנוסף החוק קובע, כי בין התנאים לממכר מזון במוסד חינוך או לאספקתו יהיה עמידתו של אותו אדם בכללים שיקבע שר החינוך בתקנות, בהתייעצות עם שר הבריאות, לעניין הרכב המזון וערכו התזונתי בהתחשב בסוג בית הספר, בצורכי התלמידים, וגילם של התלמידים. אותו אדם יהיה מחוייב בפרסום הרכב המזון וערכו התזונתי של המזון שנמכר או מסופק על ידו.

כמו כן החוק קובע הוראות לגבי הטלת אמצעי אכיפה מינהליים על אדם שאינו מקיים את הוראות חוק זה, במידה ולא קיים אדם במוסד חינוך את התנאים שנקבעו לגבי הרכב המזון וערכו התזונתי או שהרכב המזון והערך התזונתי של המזון שנמכר על ידו, הינו בניגוד למפורסם ובניגוד לכללים שקבע השר.

תחולת החוק תהיה שנה מיום פרסום התקנות מכוחו בכדי לאפשר את היערכותם של מוסדות החינוך ומי שיבקש לספק מזון לעמידה בהוראות החוק והכללים מכוחו.

ד. השפעת החוק על חוקים אחרים:

יתוקן סעיף 3 לחוק ארוחה יומית לתלמיד, התשס"ה-2005.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, תקנים משרדי הממשלה וההיבט המינהלי:

בחוק מוצע מינויו של ממונה לצורך אכיפת החוק. כן עוסק החוק בפיקוח והליכים של עיצומים כספיים. יישום הוראות אלה, יבוצע במסגרת יחידה המוקמת בימים אלה במשרד החינוך שתכלול בין היתר מפקחים שהוכשרו לכך ושל משפטנים שיטפלו בהליכים שקשורים בעיצומים הכספיים. העלויות שיידרשו לצורך יישום החוק הן נגזרת ישירה מתוספת כוח האדם שתידרש כאמור לעיל.

ו. תגובות משרדי הממשלה הנוגעים בדבר לתזכיר:

- נתקבלו תגובות של משרד המשפטים, משרד הפנים ומשרד האוצר, כמפורט להלן;
- א. תגובת משרד המשפטים: הערות משרד המשפטים נכללו בטיטות החוק.
 - ב. תגובת משרד האוצר: משרד האוצר מתנגד להקצאת תוספת של תקנים לאכיפה ופיקוח.
 - ג. תגובת משרד הפנים: הערות משרד הפנים נכללו בטיטות החוק.

כמו כן המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה) סמכה ידיה על טיטות החוק ואין מניעה מלקדמה.

ז. להלן נוסח החוק המוצע:

חוק חינוך לתזונה נכונה ופיקוח על איכות המזון במוסדות החינוך, התשע"ב-2011.

פרק א': פרשנות

הגדרות 1. בחוק זה -

"אספקת מזון" - אספקה של מזון מרוכזת ומאורגנת;

"חוק לימוד חובה" - חוק לימוד חובה, התש"ט-1949¹;

"מוסד חינוך" - מוסד חינוך כהגדרתו בחוק לימוד חובה, שלומדים בו יותר מעשרה תלמידים;

"הממונה" - מי שמונה על ידי שר החינוך לפי חוק זה;

"מזון" - כהגדרתו בפקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ג-1983².

"רשות חינוך מקומית" - כמשמעותה בחוק לימוד חובה;

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 287.

² דמ"י, נוסח חדש 36, התשמ"ג, עמ' 750.

"השר" - שר החינוך ;

פרק ב': מכירת ואספקת מזון במוסד חינוך

2. הרכב מזון מאושר
- אספקת מזון בתחום מוסד חינוך תהיה לפי כללים שקבע השר בהתייעצות עם שר הבריאות לגבי הרכב המזון וערכו התזונתי, בהתחשב בסוג מוסד החינוך, צורכי התלמידים ובגילם.
3. יידוע תלמידים והוריהם
- הכללים שקבע השר לפי סעיף 2 יובאו על ידי מנהל מוסד החינוך לידיעת התלמידים והוריהם בראשית כל שנת לימודים, כפי שיקבע השר.
4. מכירה ואספקת מזון במוסד חינוך
- אדם העוסק באספקת מזון בתחום מוסד חינוך (להלן: "אדם במוסד חינוך") יהא רשאי למכור מזון או לספק מזון בתחום מוסד חינוך בהתקיים כל אלה:

- (1) רישיון העסק שניתן לו לפי חוק רישוי עסקים, מוצג במקום בולט במקום הממכר.
- (2) הוא מקיים את התנאים לגבי הרכב המזון וערכו התזונתי, כאמור בכללים שקבע השר בהתייעצות עם שר הבריאות לפי סעיף 2.
- (3) הוא מפרסם את הרכב המזון וערכו התזונתי לפי כללים שקבע השר.

פרק ג': עיצום כספי וסמכויות

5. הגדרות
- בפרק זה, "הסכום הבסיסי" – סכום השווה ל-1,500 שקלים חדשים.
6. עיצום כספי בגובה הסכום הבסיסי
- (א) לא פרסם אדם במוסד חינוך את הרכב המזון ואת ערכו התזונתי, בניגוד להוראות לפי סעיף 4(3), רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בגובה הסכום הבסיסי.
- (ב) לא קיים אדם במוסד חינוך את התנאים שנקבעו לגבי הרכב המזון וערכו התזונתי, בניגוד להוראות לפי סעיף 4(2), רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בגובה פי ארבע מהסכום הבסיסי.

- הודעה על כוונת חיוב 7. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיף 6 (בפרק זה – המפר) ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותו סעיף, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).
- (ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין הממונה, בין השאר, את אלה:
- (1) המעשה או המחדל (בפרק זה - המעשה) המהווה את ההפרה;
 - (2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלום;
 - (3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 8;
 - (4) שיעור התוספת על העיצום הכספי בהפרה נמשכת או בהפרה חוזרת לפי הוראות סעיף 10;
- מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי סעיף 7 רשאי לטעון את טענותיו, בכתב, לפני הממונה, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה.
- זכות טיעון 8. (א) הממונה יחליט, לאחר ששקל את הטענות שנטענו לפי סעיף 8, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 11.
- החלטת הממונה ודרישת תשלום 9. (א) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א):
- (1) להטיל על המפר עיצום כספי - ימסור לו דרישה, בכתב, לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה - דרישת תשלום), שבה יציין, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן ואת התקופה לתשלום.
 - (2) לא להטיל על המפר עיצום כספי - ימסור לו הודעה על כך, בכתב.
- (ג) בדרישת תשלום או בהודעה, לפי סעיף קטן (ב), יפרט הממונה את נימוקי החלטתו.
- (ד) טען המפר את טענותיו לפי סעיף 8, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו ההודעה על כוונת חיוב, יראו הודעה זו, בתום 30 הימים האמורים, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.
- הפרה נמשכת והפרה חוזרת 10. (א) בהפרה נמשכת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה.

(ב) בהפרה חוזרת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 6, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.

11. סכומים מופחתים (א) הממונה אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסעיף 5 אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).

(ב) שר החינוך, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם ניתן יהיה להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסעיף 5, ובשיעורים שיקבע.

12. סכום מעודכן של עיצום כספי (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני הממונה כאמור בסעיף 8 – ביום מסירת ההודעה על כוונת חיוב; הוגש ערעור לבית משפט לפי סעיף 16 ועוכב תשלומו של העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 16(ב), יהיה העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.

(ב) הסכום הבסיסי יתעדכן ב-1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון). בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ב-1 בינואר של השנה הקודמת; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים; לעניין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ג) הממונה יפרסם ברשומות הודעה על הסכום הבסיסי המעודכן לפי סעיף קטן (ב).

13. המועד לתשלום העיצום הכספי העיצום הכספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 9.

14. הפרשי ריבית הפרשי ריבית לא שולם עיצום כספי במועד, ייוספו עליו, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה והצמדה וריבית חוק כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961³ (בפרק זה- הפרשי ריבית והצמדה), עד לתשלומו.

15. גבייה עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה)⁴.

³ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

⁴ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

- (א) על דרישת תשלום לפי פרק זה ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום ; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה דרישת התשלום (בפרק זה – ערעור על דרישת תשלום).
- (ב) אין בהגשת ערעור על דרישת תשלום כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך הממונה או שבית המשפט הורה על כך.
- (ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור על דרישת תשלום, לאחר ששולם העיצום הכספי לפי הוראות פרק זה, יוחזר העיצום הכספי או כל חלק ממנו אשר הופחת בידי בית המשפט, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

- (א) הטיל הממונה עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם בציבור את הפרטים שלהלן, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:

- (1) דבר הטלת העיצום הכספי ;
 - (2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה ;
 - (3) סכום העיצום הכספי שהוטל ;
 - (4) אם הופחת העיצום הכספי – הנסיבות שבשלן הופחת סכום העיצום ושיעורי ההפחתה ;
 - (5) פרטים אודות המפר, הנוגעים לעניין ;
 - (6) שמו של המפר – ככל שהמפר הוא תאגיד.
- (ב) הוגש ערעור על הטלת עיצום כספי, יפרסם הממונה את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו..
- (ג) על אף הוראות סעיף קטן (א)(6), רשאי הממונה לפרסם את שמו של מפר יחיד, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור.
- (ד) על האמור בסעיף זה, לא יפרסם הממונה פרטים שבהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שבהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.

- על מעשה אחד המהווה הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 6 ושל הוראה מההוראות לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד.
- עיצום כספי בשל הפרה לפי חוק זה ולפי חוק אחר
- 18.
- אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 6, המהווה עבירה.
- שמירת אחריות פלילית
- 19.
- אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 6, המהווה עבירה.
- אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 6, המהווה עבירה.
- הוגש נגד אדם כתב אישום בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא ינקוט נגדו הממונה הליכים לפי פרק זה בשל אותה הפרה, ואם שילם המפר עיצום כספי – יוחזר לו הסכום ששולם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום הסכום, עד יום החזרתו.
- הממונה ימונה על ידי שר החינוך; הודעה על המינוי תפורסם ברשומות.
- מינוי ממונה
- 20.
- השר רשאי למנות, מבין עובדי משרדו, מפקחים, שיהיו נתונות להם הסמכויות לפי סעיף 23, כולן או חלקן, לשם ביצוע הוראות חוק זה.
- מינוי מפקחים
- 21.
- לא ימונה מפקח לפי הוראות סעיף 21, אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:
- תנאים למינוי
- 22.
- (1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת היועץ המשפטי למשרד, לשמש כמפקח;
- (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי סעיף 23, כפי שהורה השר, בהסכמת השר לביטחון הפנים;
- (3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים.
- הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת היועץ המשפטי למשרד, לשמש כמפקח;
- הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי סעיף 23, כפי שהורה השר, בהסכמת השר לביטחון הפנים;
- הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים.
- לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה, רשאי המפקח שהוסמך לכך –
- סמכויות פיקוח
- 23.
- (1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג בפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;
- (2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח את ביצוען של הוראות חוק זה או להקל את ביצוען; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995⁵;
- (3) לערוך מדידות או ליטול דגימות של מזון, וכן למסור את המדידות והדגימות למעבדה, לשמור אותן או לנהוג בהן בדרך אחרת;

⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

(4) להיכנס למקום, לרבות לכלי תחבורה כשהוא נייח, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים, אלא על פי צו של בית משפט.

זיהוי מפקח 24. מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי סעיף 23, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה:

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;

(2) יש בידו תעודה החתומה על ידי השר, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו של המפקח, שאותה יציג על פי דרישה.

פרק ה': שונות

ביצוע ותקנות 25. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו.

שמירת דינים 26. אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מהוראות כל דין החלים על אספקת מזון, אחסנתו וכל פרט אחר הכרוך בהכנתו או בטיפול בו.

פרק ו': תיקונים עקיפים, תחילה

תיקון חוק ארוחה 27. בסעיף 3 בחוק ארוחה יומית לתלמיד, התשס"ה-2005,⁶ במקום "שר הבריאות" יבוא "שר החינוך בהתייעצות עם שר הבריאות"

תחילה 28. תחילתו של חוק זה, שנה מיום פרסום תקנות ראשונות לפי סעיף 2.

⁶ ס"ח התשס"ה, עמ' 70.

דברי הסבר

סעיף 1 (הגדרות): "אספקת מזון" - אספקת מזון בבית ספר יכולה להתבצע ממקורות שונים, ספק מזון לבית הספר עצמו מכוח הסכם של בית הספר, או הרשות המקומית או המדינה, עסק שעסקו ממכר מזון ושפועל בתחום בית הספר וכן אספקה מאורגנת ומרוכזת ללא תמורה. לפי הגדרה זו אספקת מזון היא רק אספקה מרוכזת ומאורגנת, על ידי גורם שנדרש לפעול ברישיון או מכוח הסכם להבדיל למשל, ממזון ששולחים הורים או מתארגנים בהבאתו לבית הספר לצורך אירוע או לצורך הזנתו של ילדם.

ההגדרות המוצעות כדלקמן קובעות למעשה את תחולת הוראות החוק המוצע:
"מוסד חינוך" - לפי הגדרה זו מוסד חינוך כולל כל מוסד חינוך שניתן בו ללימוד שיטתי לילדים או לנערים ולומדים בו 11 תלמידים לפחות.

סעיף 2 (אספקת מזון במוסד חינוך): הסעיף המוצע קובע אספקת מזון במוסד חינוך, תהיה לפי כללים שקבע השר בהתייעצות עם שר הבריאות. הסעיף קובע כי הכללים יעסקו בהרכב המזון שיסופק לבית הספר ובערכו התזונתי של המזון וזאת בכדי להבטיח את איכות המזון שמסופק בבית הספר ולא יעסקו למשל רק בערכו הקלורי של המזון. הכללים יקבעו בהתחשב בסוג מוסד החינוך, בצורכי התלמידים ובגילם. למשל, יקבעו כללים שונים לתלמידים במוסד לחינוך מיוחד, לתלמידים הלומדים בחינוך היסודי ולתלמידים בחינוך העל-יסודי.

סעיף 3 (יידוע תלמידים והוריהם): הסעיף המוצע שהכללים שקבע שר החינוך לפי סעיף 2 יבואו על ידי מנהל מוסד החינוך שבו לומדים התלמידים, לידיעת התלמידים והוריהם. ידוע ההורים יתרום להטמעת אורח חיים של תזונה בריאה בקרב התלמידים ואף להוריהם וכן יתרום לסביבה מתאימה שמאפשרת תזונה בריאה וכן לשיתוף הפעולה של ההורים. הכללים יובאו לידיעת תלמידים והוריהם בדרך שיקבע השר.

סעיף 4 (מכירת מזון במוסד חינוך): הסעיף המוצע מורה שאד יהיה רשאי למכור מזון או לספק מזון באם מתקיימים לגביו מספר תנאים מצטברים.
בפסקה (1) לסעיף המוצע נקבע כי אותו אדם יהיה בעל רישיון עסק לפי חוק רישוי עסקים וכי הרישיון יהיה מוצג באופן בולט במקום הממכר.
בפסקה (2) לסעיף המוצע נקבע כי אותו אדם מקיים את התנאים והכללים לגבי איכות המזון והרכבו, כפי שנקבעו בסעיף 2 לחוק המוצע.
בפסקה (3) לסעיף המוצע נקבע כי אותו אדם יפרסם את הרכב המזון וערכו התזונתי, שנמכר או מסופק על ידו לפי כללים שיקבע שר החינוך.

סעיף 5 (אמצעי אכיפה מינהליים-הגדרות): עיצום כספי הוא אמצעי אכיפה קל, יעיל, מהיר ומרתיע אשר יגרום להקטנת שכיחותן של הפרות של ההוראות לפי חוק זה. עיצום כספי יוטל בשל הפרה של הוראות שקל, פשוט וברור להיווכח בקיומן, והטלתו אינה מחייבת בירור עובדתי מורכב. הטלת העיצום הכספי גם נבחנת מהטלת סנקציה פלילית בכך שאינה מלווה בקלון החברתי שכרוכה בו הרשעה בפלילים ואינה גוררת אחריה רישום פלילי.

בסעיף מוצע לקבוע את הסכום הבסיסי המשמש לחישוב סך העיצום הכספי – סכום השווה ל-1,500 שקלים חדשים.

סעיף 6 (עיצום כספי בגובה הסכום הבסיסי): מוצע לקבוע כי אם הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה, החלה לגביו, כמפורט בסעיף קטן (א), רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בגובה הסכום הבסיסי: הפרת החובה לפרסם את הרכב המזון וערכו התזונתי של המזון שמסופק או נמכר על ידו, בניגוד להוראות סעיף 4(פסקה 3);

ההנחה העומדת בבסיס האפשרות להטיל לגבי הפרות אלה עיצום כספי בגובה הסכום הבסיסי היא שתנאים אלה עומדים בבסיס הפעילות של אספקת מזון לתלמידים והפרתו תפגע בידיעה של התלמידים או של ההורים או העובדים במוסד החינוך לגבי איכות המזון שמסופק או נמכר וההפרה היא כלפי כל תלמיד פוטנציאלי, עובד או מבקר פוטנציאלי במוסד החינוך שבו התקיימה ההפרה.

לסעיף קטן (ב)- מוצע לקבוע בסעיף זה את ההפרות שלגביהן רשאי הממונה להטיל עיצום כספי בגובה הסכום הבסיסי כשהוא מוכפל בארבע: הפרה של תנאי לעניין עמידה בכללים לעניין רכב המזון וערכו התזונתי שמסופק על ידו, שנקבע לפי סעיף 4 (פסקה 1).

ההנחה העומדת בבסיס האפשרות להטיל לגבי הפרות אלה עיצום כספי בגובה הסכום הבסיסי היא שתנאים אלה עומדים בבסיס הפעילות של אספקת מזון לתלמידים והפרתו תפגע בתזונתם ובהטמעה הלכה למעשה של תזונה נכונה ואורח חיים בריא של התלמידים או של ההורים או העובדים במוסד החינוך לגבי איכות המזון שמסופק או נמכר וההפרה היא כלפי כל תלמיד פוטנציאלי, עובד או מבקר פוטנציאלי במוסד החינוך שבו התקיימה ההפרה.

סעיף 7 (הודעה על כוונת חיוב): מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי אם היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיף 6, (להלן – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק מוצע זה, ימסור לו הודעה על כוונה להטיל עליו עיצום כספי (להלן – הודעה על כוונת חיוב). מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) כי בהודעה על כוונת חיוב יציין הממונה, בין השאר, את המעשה או המחדל המהווה את ההפרה, סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלומן, זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 8, ושיעור התוספת על העיצום הכספי במקרה של הפרה נמשכת או הפרת חוזרת לפי הוראות סעיף 10.

סעיף 8 (זכות טיעון): מוצע לקבוע כי מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי סעיף 7, רשאי לטעון את טענותיו, בכתב, לפני הממונה. לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה.

סעיף 9 (החלטת הממונה ודרישת תשלום): מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי משטען המפר את טענותיו לפני הממונה לפי סעיף 7, יחליט הממונה, לאחר ששקל את הטענות שנטענו, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את הסכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 11. בסעיף קטן (ב) מוצע כי אם החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו דרישה לשלם את העיצום הכספי (להלן – דרישת חיוב); בדרישת החיוב יציין הממונה, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן והתקופה לתשלום. מוצע לקבוע בפסקה (2) כי אם החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) שלא להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו הודעה על כך. בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע שאם החליט הממונה לדרוש תשלום או שלא להטיל עיצום כספי, יפרט הממונה את נימוקי החלטתו. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ד) כי אם לא ביקש המפר לטעון את טענותיו לפי סעיף 7, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו ההודעה על כוונת חיוב, יראו הודעה זו, בתום 30 הימים האמורים, כדרישת חיוב שנמסרה למפר במועד האמור.

סעיף 10 (הפרה נמשכת והפרה חוזרת): מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי בהפרה נמשכת ייווסף על העיצום הכספי החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה. בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי בהפרה חוזרת ייווסף על העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל בשלה אילו היתה הפרה ראשונה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה מוצע לקבוע, כי הפרה חוזרת היא הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 6, בתוך שנתיים מההפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע. **סעיף 11 (סכומים מופחתים):** מוצע לקבוע כי הממונה לא יהיה רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסעיף 6, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב) המוצע ולפיו השר, בהסכמת שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסעיף 6 בשיעורים שיקבע.

סעיף 12 (סכום מעודכן של עיצום כספי): מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת החיוב, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני הממונה כאמור בסעיף 8 – ביום מסירת ההודעה על כוונת חיוב. עוד מוצע לקבוע, כי אם הוגש ערעור לבית משפט לפי סעיף 16 ועוכב תשלומו של העיצום הכספי לפי אותו סעיף, יהיה סכום העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור. בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי סכום העיצום הכספי יעודכן ב-1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע במועד שבו הוחלו על המפר ההוראות לפי חוק זה. מוצע לקבוע כי הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) כי הודעה על סכום העיצום הכספי המעודכן לפי סעיף קטן (ב) תפורסם ברשומות.

סעיף 13 (המועד לתשלום העיצום הכספי): מוצע לקבוע כי העיצום הכספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת החיוב כאמור בסעיף 9.

סעיף 14 (הפרשי ריבית והצמדה): מוצע לקבוע כי אם לא שולם עיצום כספי במועד, ייוספו עליו, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 (להלן – הפרשי ריבית והצמדה), עד לתשלומם.

סעיף 15 (גבייה): מוצע לקבוע כי עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו תחול פקודת המיסים (גביה).

סעיף 16 (ערעור): מוצע לקבוע את דרכי הערעור על דרישת חיוב שהוטלה לפי פרק זה. בחוקים רבים עד היום הוקנתה הסמכות לתקיפת החלטות בנושא עיצומים כספיים לבית משפט השלום בדרך של ערעור. כך במיוחד לגבי עיצומים כספיים שסכומם נמוך מגובה התקרה של הסמכות העניינית של בית משפט השלום (ראו סעיף 51(א)(2) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, כפי שמוצע בהצעת חוק זו).

היות שמדובר בהחלטה מינהלית, בית המשפט אמור לבצע ביקורת שיפוטית עליה, לפי סדרי הדין והעילות המינהליות. יצוין, כי בכוונת משרד המשפטים להקים מחלקות מינהליות בבתי משפט השלום, אשר בהן ירוכזו, בין השאר, כלל העניינים המינהליים המצויים בסמכות בית משפט השלום (ראו תזכיר חוק בתי משפט לעניינים מינהליים (תיקון מס'...) (בתי משפט שלום לעניינים מינהליים), התש"ע-2010, שהופץ על ידי משרד המשפטים ביום כ"ו באלול התשע"א (5 בספטמבר 2010). כהכנה לכך, החליטה הנהלת בתי משפט, על דעת נשיאת בית המשפט העליון (בתוארה דאז) ונשיאי בתי משפט השלום, לרכז את העניינים המינהליים כאמור, במסגרת בית משפט שלום אחד בכל מחוז, שבו יושב נשיא בית משפט השלום שבאותו מחוז. זאת, כדי להשיג ריכוז של כלל העניינים המינהליים שבכל מחוז בבית משפט אחד, כך שיידונו בפני שופטים שיועדו לטפל בנושאים אלה, שירכשו מומחיות ומקצועיות בתחום השיפוט המינהלי ויעברו השתלמויות במשפט מינהלי. לפיכך, מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי על דרישת חיוב לפי פרק זה, ניתן לערער לבית משפט השלום בתוך 30 ימים מיום מסירת הדרישה או ההחלטה למערער. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) כי אין בהגשת ערעור לפי סעיף זה כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך הממונה או אם בית המשפט הורה אחרת. כמו כן מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) כי אם החליט בית המשפט לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף זה, לאחר ששולם העיצום הכספי, יוחזר סכום העיצום הכספי או כל חלק ממנו אשר הופחת על ידי בית המשפט, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומם עד יום החזרתו.

סעיף 17 (פרסום): הסעיף המוצע קובע כי עיצום כספי שהטיל הממונה יפורסם דבר הטלת העיצום הכספי, בכדי לאפשר שקיפות ציבורית באשר לדרך הפעלת שיקול הדעת של הממונה. הסעיף קובע כי במסגרת הפרסום יכללו הפרטים הבאים:

בפסקה (1) לסעיף המוצע נקבע כי הפרסום יכלול את דבר הטלת העיצום הכספי

בפסקה (2) לסעיף המוצע נקבע כי הפרסום יכלול את מהות ההפרה שבשלה הוטל

העיצום הכספי ונסיבות ההפרה.

בפסקה (3) לסעיף המוצע נקבע כי הפרסום יכלול את סכום העיצום הכספי שהוטל.
בפסקה (4) לסעיף המוצע נקבע כי אם החליט הממונה להפחית את העיצום הכספי, יפרסם את הנסיבות שבשלן הופחת העיצום הכספי ושיעורי ההפחתה שנקבעו.
בפסקה (5) לסעיף המוצע נקבע כי הפרסום יכלול פרטים אודות הגורם מפר ככל שהגורם המפר הוא תאגיד.

בפסקה (6) לסעיף המוצע נקבע כי הפרסום יכלול את שמו של המפר - ככל שמדובר בתאגיד.

סעיף 18 (מניעת כפל תשלומים בגין אותו מעשה): מוצע לקבוע, בכדי למנוע כפל תשלום בשל אותה הפרה, כי על מעשה אחד, שמהווה הפרה של הוראה מהוראות חוק זה ושל הוראה לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד.

סעיף 19 (שמירת אחריות פלילית): מוצע לקבוע שתשלום עיצום כספי בשל הפרה, לא יגרע מאחריותו הפלילית של האדם בשל הפרת הוראה מההוראות המנויות בסעיף 6 לחוק זה, המהוות עבירה פלילית. כמו כן מוצע לקבוע, כי במידה והוגש כצב אישום בשל הפרה לפי חוק זה המהווה העבירה, לא ינקוט הממונה הליכים של הטלת עיצום כספי בשל אותה הפרה, ואם שילם המפר עיצום כספי, יוחזר לו הסכום ששולם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום הסכום ועד ליום החזרתו בפועל.

סעיף 20 (מינוי ממונה): הסעיף המוצע מקנה לשר סמכות למנות את הממונה. הסעיף מורה שפרסום על המינוי יהיה ברשומות.

סעיף 21 (מינוי מפקחים): מוצע לאפשר לשר החינוך למנות מבין עובדי משרדו מפקחים, שיפקחו על ביצוע הוראות חוק זה. הסעיף מגדיר את התנאים בהם יוסמכו המפקחים, **סעיף 22 (תנאים למינוי מפקחים):** מוצע לקבוע את תנאים בהם יוסמכו מפקחים ובכלל זה תנאי כשירות, לרבות הכשרה מתאימה ואישור משטרת ישראל.

סעיף 23 (סמכויות פיקוח): מוצע להגדיר סמכויות פיקוח הכוללות סמכות לדרוש מאדם להזדהות, סמכות להיכנס למקום שבו מספקים, מייצרים או משווקים מזון כדי לבדוק אתת המזון ואת תהליכי ייצורם או שיווקם, סמכות לדרוש ידיעות ומסמכים, לערוך מדידות וליטול דוגמאות לשם בדיקה.

סעיף 24 (זיהוי מפקח): מוצע לקבוע כי מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו וכשהוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו, ויש בידו תעודה החתומה בידי שר החינוך, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג על פי דרישה.

סעיף 25 (ביצוע ותקנות): הסעיף המוצע מקנה לשר סמכות כללית לקביעת כללים שנועדו לאפשר את ביצועו של חוק זה.

סעיף 26 (שמירת דינים): סעיף המוצע בא לקבוע כי הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות כל דין ולא לגרוע מהן.

סעיף 27 (תיקון ארוחה יומית לתלמיד - מס' 3): הסעיף המוצע קובע כי יתוקן סעיף 3

בחוק ארוחה יומית תלמיד, התשס"ה-2005. סעיף 3 במסגרת מפעל ההזנה יקבלו תלמידים ארוחה חמה אחת ביום בהתאם לתפריט מאוזן ומגוון שיקבע שר הבריאות, בהתחשב בצורכי התלמידים ובגילם. יש לתקן סעיף זה ולקבוע כי התפריט המאוזן יקבע על פי כללים שיקבע שר החינוך בהתייעצות עם שר הבריאות מאחר ובנושא זה נכלל ממילא במסגרת חוק זה בחוק זה.

סעיף 28 (תחילת החוק): הסעיף המוצע קובע כי החוק ייכנס לתוקף שנה לאחר פרסום תקנות ראשונות מכוח סעיף 2. תכלית הסעיף לתת שהות להקים את הגופים הנדרשים לצורך הפעלת החוק ושהחוק מחייב את קיומם וכן לאפשר לגורמים השונים שמספקים את המזון או שנערך הסכם עימם להיערך בהתאם.

לתיקון המוצע עשויה להיות השפעה מטיבה על זכויות הילד מאחר והיא עשויה לקדם אורחות חיים בדגש על תזונה נכונה ע"י יצירת סביבה מתאימה המאפשרת שיפור באורחות החיים ובכלל זה אוכלוסיית המוסד החינוכי ולצמצם גורמים להשמנה, למחלות לב וכלי דם ולמחלות נוספות (לפי חוק לציון מידע בדבר השפעת חקיקה על זכויות הילד, התשס"ב-2012).